

La paradoxa econòmica per al 2018: optimisme i incertesa van de bracet

Àlex Font Manté
Cap d'Economia

Qui estigui acostumat a mirar les previsions de creixement econòmic sabrà que són uns pronòstics que brillen per la seva fal·libilitat. Que s'equivoquen molt sovint, vaja. Com deia un economista: "Predir és fàcil, encertar-la ja ho veurem". O encara un altre: "Si els economistes fóssim metges, estariem tots morts". Per això, el fet que aquest hagi de ser –segons totes les previsions– un bon any per a l'economia mundial, europea, espanyola i catalana és compatible amb les mirades escèptiques, aquelles que no ho veuen clar i que temen que algun sotrac pugui deixar al descobert que el creixement econòmic no té la fortalesa que aparenta tenir.

"Jo crec que tothom està sorprès que l'economia tingui encara tanta inèrcia", explica José García Montalvo, catedràtic de la Pompeu Fabra. La inèrcia de la qual parla és la que ha permès que Espanya i Catalunya hagin pogut créixer per sobre del 3% entre el 2015 i el 2017 malgrat que, segons les previsions (un cop més!), l'any passat ja no s'havia de superar aquest llistó. El consens entre els experts és que els anomenats "vents de cua" han impulsat el creixement en els últims anys. Aquests vents de cua són principalment l'euro barat –que ajuda les exportacions– o el baix preu del petroli –molt important per a una economia com l'espanyola, molt dependent energèticament– i també els baixos tipus d'interès del Banc Central Europeu, que segueixen en el mínim històric del 0%. Són mesures que no depenen de les polítiques d'Espanya, i per això s'anomenen "vents de cua". Però aquests vents de cua "comencen a fallar", opina Montalvo. "El petroli està pujant, l'euro està molt fort i els tipus d'interès s'estan tensionant", afegeix.

No hi ha dubte que les polítiques de Mario Draghi al capdavant del BCE han sigut una benedicció per a Espanya. Alguns creuen que massa bones i tot, ja que han tret pressió a Mariano Rajoy perquè modernitzi l'economia espanyola. Però aquestes polítiques (diner molt barat i compra massiva de deute públic i privat) poden estar en camí de desaparèixer. L'any passat el BCE ja va reduir les compres de deute, i al setembre podria aturar-les del tot. I tot i que encara no estigui previst, algun dia els tipus d'interès començaran a pujar. Aquests dos fets posarien a prova la fortalesa veritable de l'economia. "El finançament s'encarrirà", pronostica Montalvo.

Amb tot, la fi d'aquestes mesures excepcionals no necessàriament ha de ser dramàtica. Fins i tot pot ser desitjable. El creixement actual "està dopat", reconeix Xavier Segura, soci de la consultora Tracis i membre de la junta del Col·legi d'Economistes. Per tant, la retirada dels estímuls del BCE és, en realitat, una "normalització" que s'ha de produir "tant sí com no", afegeix Montalvo. "No es pot viure sempre en aquesta inundació de liquiditat", completa aquest expert.

Per a Segura, és difícil preveure que hi hagi xocs sobtats en l'economia, però sí que hi ha grans moviments de fons que generen inquietud: la banca europea ha fet neteja, tot i que encara no té un aspecte gaire saludable; l'envelliment de la població és un problema latent que tindrà un gran impacte en les finances públiques, i la inclusió segueix sent un repte pendent. El 2016 Catalunya ja va recuperar el PIB d'abans de la crisi, però amb una taxa d'atur molt superior, cosa que implica que el repartiment és

més desigual. "No són canvis instantanis, però sí grans canvis de fons que hem d'afrontar", avisa Segura. "S'està molt pendent del curt termini, sense mirar al futur", lamenta Montalvo.

L'impacte del Procés

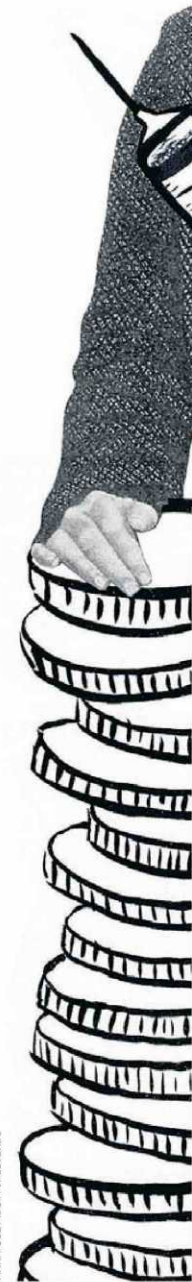
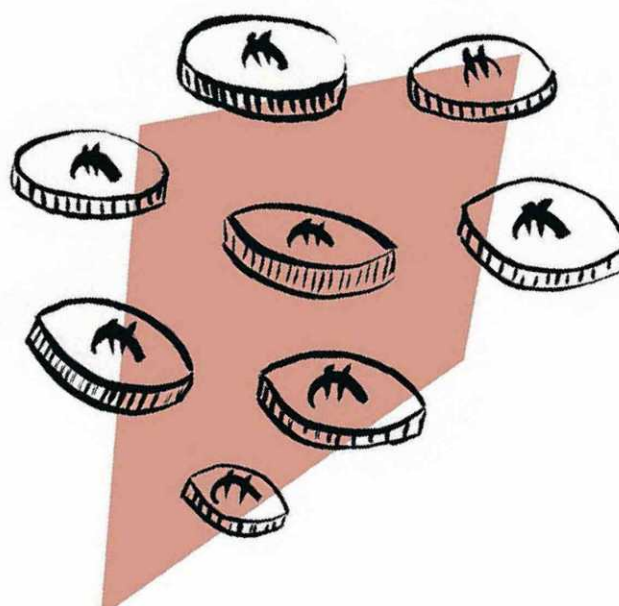
En el cas concret de l'economia catalana, un dels grans dubtes és com impactarà la situació política en el creixement. El Banc d'Espanya, per exemple, advertia al novembre que l'impacte del Procés podria ser de fins al 2,5% del PIB espanyol, però al desembre ho va rebaixar a només una dècima per al 2018. Però el cert és que l'escenari està obert. "Jo crec que el tema de Catalunya pesarà moltíssim [en el PIB espanyol]", apunta Montalvo. "No es poden fer previsions sense saber què passarà amb una part tan important del PIB", afegeix. Xavier Segura també veu especialment difícil fer previsions. L'economia catalana, opina, segurament tornarà a viure un bon any exportador (gràcies a la creixent potència d'Europa, el seu primer mercat), però la incertesa pot impactar en el consum i la inversió. Ara bé, aquestes inversions "es poden perdre o, simplement, es poden ajornar". I això és un dels motius que explica que sigui difícil calcular l'impacte de tot plegat.

Per a Segura, el creixement català podria estar entre el 2% i el 2,5%, i Catalunya podria estar just per sota de la mitjana espanyola, en lloc de liderar el creixement com fins ara. Amb tot, aquest expert recorda que "les previsions, independentment de la situació política, ja preveïen una desacceleració: no tot és política".

Sigui com sigui, aquest any els optimistes tenen elements a què aferrar-se, però els crítics també. Europa segueix amb els deures a mig fer (els ambiciosos plans d'integració plantejats per Macron han estat ràpidament aigualits), i Espanya i Catalunya segueixen tenint en la precarietat laboral i salarial un problema greu. Així ho mostren aquestes tres dades. La primera: el 90% dels contractes signats l'any passat a Espanya eren temporals. La segona: els salaris estan estancats, amb un ínfim increment de només el 0,3% al tercer trimestre tot i que l'economia creixia per sobre del 3%. I l'última: hi ha mig milió de catalans que no arriben a final de mes tot i tenir feina.

Són dades que difícilment radiografien una economia sòlida i saludable. —

Els vents de
cua, com el
petroli barat
o els tipus
d'interès
baixos,
que han donat
una gran
inèrcia al
creixement
de l'economia,
podrien
començar a
fallar el 2018

10 anys de la fallida de Lehman Brothers

El 15 de setembre del 2008 Lehman Brothers, el quart banc d'inversions dels Estats Units, es va declarar en fallida després de 158 anys d'activitat, cosa que va provocar un sisme en l'economia mundial, que va entrar en una profunda crisi financera

Els mateixos reptes del 2017: pensions, finançament i pressupost

Júlia Manresa
Corresponsal a Madrid

L'any que ja hem deixat enrere, Espanya ha aconseguit baixar del 16% la taxa d'atur, mantenir el creixement econòmic a un ritme superior al 3%, apujar el salari mínim, obrir noves places de funcionari, exportar més que mai i rebre més turistes que cap altre any. La recuperació econòmica és el baluard que el president del govern espanyol, Mariano Rajoy, ha construït per enfortir una gestió en minoria i marcada pel procés independentista. Però, sense deixar de reconèixer que els pilars d'aquesta recuperació són més sòlids que els que van impulsar el boom immobiliari dels primers anys 2000, els principals organismes econòmics assenyalen que en bona part és gràcies a uns vents de cua que ja afluïxen i al fet que, mirant-ho amb més profunditat, estructuralment Rajoy té encara moltes assignatures econòmiques per aprovar.

Després de l'últim consell de ministres del 29 de desembre, Rajoy va acomiadar l'any fent un balanç econòmic triomfalista però sense aprovar cap llei econòmica clau. Espanya comença el 2018 sense pressupostos generals –amb l'objectiu d'aprovar-ne dos en un any–, sense haver reformat un sistema públic de pensions que té un forat, amb les autonomies amb la mosca al nas perquè no s'escurça la brexa de la desigualtat territorial i amb una creació d'ocupació basada en la precarietat i el turisme. En un any en què el vent que empeny el PIB espanyol perdrà pistonada, fer tota la feina pendent es complica.

Pressupostos prorrogats

Rajoy no ha trobat prou consens per aprovar la llei més bàsica

La resposta repressiva de l'Estat després de l'1 d'octubre ha costat a Rajoy els pressupostos del nou any. El Partit Naci-

onalista Basc ja va avisar que si l'Estat es passava de la ratlla no tindrien res a negociar i, de moment, així s'ha mantingut fins ara. L'estancament de les converses entre nacionalistes bascos i populars deixa més problemes que únicament negociar. Mesures

La situació política ha deixat el PP sense suport per als pressupostos

promeses com la rebaixa de l'IRPF a les rendes més baixes i les cinc setmanes de baixa per paternitat de moment no han entrat en vigor. Són mesures que l'executiu ha compromès però que no poden quedar reflectides en uns pressupostos que en quantifiquin la despesa final. A més, altres compromisos com l'increment salarial per als funcionaris també han de quedar xifrats als comptes, sobretot perquè Espanya encara està sota la supervisió de Brussel·les, que ha d'avaluar que s'encamina a la reducció del dèficit, i totes aquestes són iniciatives que incrementen la despesa pública o redueixen la capacitat de fer caixa.

El crèdit de les pensions S'ha buidat la guardiola i s'haurà de demanar un altre préstec

Aquesta és l'assignatura que Rajoy ha suspès amb més mala nota i que és més difícil de recuperar. La situació de la Seguretat Social és crítica. El govern del PP va tornar a apujar les pensions un 0,25% anual el 2017, fins i tot quan la inflació superarà l'1%, i ha deixat la guardiola de les pensions buida i endeutada. Per això, els partits conjurats al Pacte de Toledo es van proposar abordar urgentment una reforma que amb prou feines han començat. Les reunions no han consensuat ni un punt, segons fonts de l'oposició, perquè el PP no té la intenció de moure's per canviar l'índex de revalorització.

La despesa creixent provocada per l'envelliment de la població i la falta d'ingressos per cotitzacions, a més, aboca la Seguretat Social a la insostenibilitat a llarg termini. Els primers tretze mesos de legislatura de Mariano Rajoy no han aportat cap solució estructural, només un pedaç. Segons estudis com els de l'Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (Airef), la Seguretat Social seguirà amb un dèficit crònic de l'1,5% del PIB fins al 2022. La despesa pública en pensions continua pujant i la guardiola ja no té més diners. El govern central va trobar-se-la amb més de 60.000 milions i ara ja només en té 8.000. Quin és el pedaç? Un crèdit de gairebé 10.000 milions (més del que queda al Fons de Reserva) que ha servit per pagar les extres d'estiu i d'hivern als pensionistes i que es prorrogarà amb els pressupostos del 2018. La Seguretat Social necessita alternatives, però l'executiu continua assegurant que amb més ocupació es revertirà. Mentrestant, el sistema s'endeuta i els pensionistes perden poder adquisitiu.

Mateix finançament La reforma per a autonomies i ajuntaments està pendent

La reforma del sistema de finançament és una de les promeses dels últims governs espanyols. El 2017 es va obrir una comissió d'experts, que van trigar set mesos a presentar propostes amb un 40% d'esmenes, i molts van sortir-ne amb la sensació que si hi ha reforma no serà profunda. Algunes de les propostes passen per tenir capacitat recaptatòria sobre l'IVA o acabar amb la clàusula de l'*statu quo*, que impedeix que cap comunitat quedi pitjor del que estava abans dels canvis. Aquest 2018 encara una altra comissió que ha d'abordar el document.

A més de tot això, Rajoy té el repte de continuar creant ocupació, un creixement al qual fia, per exemple, la pujada del salari mínim i la sostenibilitat de la Seguretat Social. Però el Banc d'Espanya ja va avisar que el 2018 es desacceleraria el creixement i que sectors clau com el turisme estaven a prop d'estancar-se. Els contractes temporals i a mitja jornada, que han impulsat la recuperació, no garanteixen un creixement saludable, i els treballadors comencen a reclamar la recuperació del poder adquisitiu que han perdut durant la crisi ara que veuen com les empreses tornen als guanys i els seus salaris no pugen. El govern de Mariano Rajoy pot presumir de recuperació econòmica i de treure's de sobre el control de Brussel·les aquest 2018, però fins ara la seva política econòmica ha deixat per resoldre les febleses que impedeixen consolidar l'economia espanyola com un motor productiu i eficient que continuarà funcionant a llarg termini. —